

Focus: het Midden Oosten (les 17 – 6des)

Geschiedenis 6TSO — © www.degeschiedenisles.com — Sint-Rita Campus Technologie

1

Het Midden Oosten

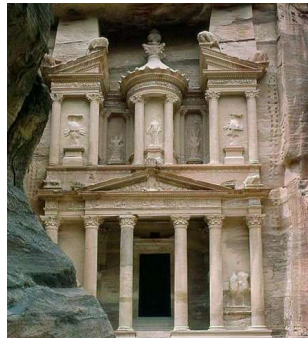
1. Inleiding

2

Het Midden Oosten

3

Het Midden Oosten

4

Het Midden Oosten

5

Het Midden Oosten

6

geschiedenisles **Het Midden Oosten**

sint-rita

7

geschiedenisles **Het Midden Oosten**

Het Midden Oosten

- => Een **complexe** regio
- => Een **verdeelde** regio
- => Een regio in **beweging**

sint-rita

8

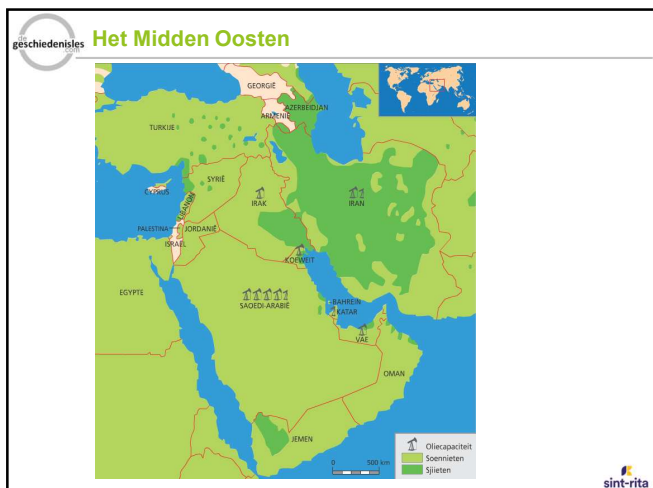
geschiedenisles **Het Midden Oosten**

2. Een complexe regio

- => De religies:
 - overwegend de Islam
 - maar ook het Jodendom en het Christendom
- => De bevolking:
 - overwegend Arabisch
 - maar ook Perzen, Joden, Turken, Koerden, ...
- => Geografisch:
 - vage geografische grenzen

sint-rita

9

geschiedenis

Het Midden Oosten

=> Het Midden oosten is een zeer complexe regio

=> De verklaring van deze complexiteit ligt in het verleden

=> Het Midden Oosten was (en is) een zeer belangrijke regio:

- ligging (strategische regio tussen Oost en West)
- economisch (olie en Suez kanaal)
- religieus (bakermat van Islam, Jodendom en Christendom)

=> Het Midden Oosten was (en is) sterk beïnvloed door

- economische belangen
- politieke belangen
- religieuze belangen

11

geschiedenis

Het Midden Oosten

=> Vanaf de 16de eeuw gedomineerd / bestuurd door het Ottomaanse Rijk (Turken)

=> Vanaf de 19de eeuw winnen Europese landen zoals Frankrijk en Groot-Brittannië aan economische en politieke invloed in het Midden Oosten

Ze investeren zwaar in het Midden Oosten

- Suez kanaal
- Olieboringen
- Spoorwegen

=> Vanaf 1918 verliest het Ottomaanse Rijk zijn controle over het Midden Oosten

12

Het Midden Oosten

13

Het Midden Oosten

=> Ook Belgische industriëlen waren actief

Bv. Edouard Empain

- industrieel
- baron
- spoorwegbelangen in Egypte
- in de ban van Egypte
- bouwde Heliopolis
 - een stad op zijn privé terrein van 2500 ha
 - een stad net buiten Cairo
 - een stad met Europees grondplan
 - een stad in oriëntalistische stijl

14

Het Midden Oosten

15

Het Midden Oosten

3. Een verdeelde regio

=> Na hun onafhankelijkheid probeerden de landen van het Midden Oosten hun krachten te bundelen

=> Dit mislukte:

- geen politieke eenheid
- geen economische eenheid
- geen sociale eenheid
- geen culturele eenheid

16

Het Midden Oosten

Geen politieke eenheid

Mislukken van Arabisch nationalisme en een 'vreemde eend in de bijt'

Arabisch nationalisme

Streefde naar:

- onafhankelijkheid ten opzichte van het Westen
- samenwerking tussen de verschillende staten

=> Dit mislukte

=> Een voorbeeld van Arabisch nationalisme: Egypte (Nasser)

Iran: 'de vreemde eend in de bijt'

- Perzen, geen Arabieren
- Sjiïeten, geen soennieten

17

Het Midden Oosten

EGYPTE:

=> 1952: Nasser wordt president na een staatsgreep

=> 1956: Nasser nationaliseert het Suez-kanaal ten nadele van Frankrijk en UK

=> Nasser verbiedt Israëlische schepen de doortocht

=> Israël, Frankrijk en de UK vallen Egypte binnen

=> Militair succes, maar onder diplomatieke druk trekken ze zich terug

Beeldfragment 17-03: nieuwsbericht over Suez crisis

Beeldfragment 17-04: BBC-documentaire over de Suez crisis (deel 1)

18

Het Midden Oosten

IRAN:

- => Tot in 1979 bestuurd door de Sjah
- => Sjah voerde een pro-westers beleid
- => Goede relaties met Israël en de VSA
- => Protest uit o.a. religieuze en linkse hoek (communisten)
- => 1979: opstand tegen de Sjah, komt op hoogtepunt en Sjah moet vluchten
- => Ayatollah Khomeini grijpt de macht en schakelt medestanders (de communisten) en tegenstanders uit
- => Islamitische revolutie vestigt streng islamitisch regime

Beeldfragment 17-01: beelden van de Islamitische revolutie (1979)

Beeldfragment 17-02: documentaire over de Islamitische revolutie (1979)

Het Midden Oosten

=> De andere landen in het Midden Oosten reageren met argwaan, want

- Iraniërs zijn geen Arabieren, maar Perzen
- Iraniërs zijn sjiïeten
- Iraniërs steunen sjiïtische minderheden in soennitische buurlanden
- Iran wil grootmacht worden (kernwapens)

Het Midden Oosten

=> Islamitische republiek wordt islamitische dictatuur

- weinig vrijheid
- geen scheiding staat en religie
- werkt(e) in het geheim aan kernwapens
- zware onderdrukking van de bevolking
- bloedig neerslaan van volksopstanden
- ondersteuning van terroristische groepen ('proxies') zoals o.a. Hezbollah (Libanon), Hamas (Gaza), Houthis (Jemen), sjiïtische milities in Irak
- zeer vijandig tegenover Israël en de VSA

22

geschiedenis

Het Midden Oosten

=> 7 oktober 2023:
Hamas voert zeer grote terreuraanslag uit op Israël: 1200 mensen werden vermoord, ca 5500 geraakten gewond en 251 werden ontvoerd door Hamas

=> Israël reageert met grootschalige aanval op Hamas en de Gazastrook

=> Conflict breidt zich uit:
- Hezbollah valt eveneens Israël aan
- Ook de Houthis vuren raketten af op Israël

=> In 2024 raakt Iran rechtstreeks betrokken. Iran en Israël vallen elkaar aan.

=> Vanaf 2025: escaleert tot regionaal conflict met open oorlog tussen Iran, Israël en VSA (Straat van Hormuz, aanvallen van Iran op buurlanden, ...)

sint-rita

23

geschiedenis

Het Midden Oosten

Geen economische eenheid

=> 1960: oprichting van de OPEC

=> OPEC: Organisation of Petroleum Exporting Countries

=> Eerste leden in 1960:

- Iran
- Irak
- Koeweit
- Saoedi-Arabië
- Venezuela

sint-rita

24

geschiedenis

Het Midden Oosten

- => Doel OPEC: via prijs-en productieafspraken vat krijgen op olie-inkomsten
- => OPEC zet in 1973 olie in als wapen tegen de Westerse steun aan Israël
- => Oliecrisis van 1973

Beeldfragment 17-05: Oliecrisis 1973

- => Ondanks OPEC, vaak bloedige oorlogen tussen de leden
 - Irak-Iran
 - Irak-Koeweit
- => In 2026: Verenigde Arabische Emiraten stap uit de OPEC

sint-rita

25

geschiedenis

Het Midden Oosten

Geen sociale eenheid

- => Ondanks olie-inkomsten, toch grote kloof tussen arm en rijk
- => Bevolkingsexplosie deed armoede toenemen
- => Olierijkdom stimuleerde in vele landen van het Midden Oosten de industriële ontwikkeling niet, al zien we in een aantal Golfstaten mooie economische succesverhalen, bv. VAE (Abu Dhabi, Dubai)

Geen culturele eenheid

- => Soennieten ⇔ Sjiieten
- => Moslims ⇔ Joden
- => Voorstanders scheiding kerk-staat ⇔ tegenstanders scheiding kerk-staat

sint-rita

26

geschiedenis

Het Midden Oosten

4. Een regio in beweging op weg naar ...?

- => Het succesverhaal van de Verenigde Arabische Emiraten en andere Golfstaten
- => De Abrahamakkoorden (2020, president Trump)
- => De veranderingen in Saoedi-Arabië
- => De veranderingen in Libanon
- => Militaire samenwerking tussen Israël en de VAE (Iron Dome, Israëlische militairen in de VAE)

sint-rita

27
